

תכנית להעצמה ולפיתוח היישובים קריית שמונה, שלומי ומטולה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהתאם ובהמשך להחלטת הממשלה בעניין הכרזה על איזורים ויישובים כבעלי עדיפות לאומית מיום 15.4.2018, והחלטת ממשלה מס' 2262 מיום 08.01.2017 (להלן: "תכנית הצפון") ובהתאם להנמקות המפורטות בפרק העדיפות הלאומית בגוף החלטה זו, להפעיל בשנים 2018-2022, תכנית לחיזוק ולפיתוח קריית שמונה, שלומי ומטולה (להלן: "יישובי ההחלטה"), בהיותן רשויות עירוניות צמודות גדר אויב שאינן נכללות בהחלטות ממשלה ייעודיות אחרות, כדלקמן:

כללי

1. טיפוח סביבתי והתייעלות אנרגטית

להנחות את המשרד להגנת הסביבה לקדם פרויקטים להתייעלות אנרגטית ולעידוד הטיפול הסביבתי ביישובי ההחלטה. לצורך כך, יקצה המשרד מתקציבו, סך כולל של עד 10 מלש"ח לשנים 2018-2019, בהתאם לחלוקה בטבלה להלן:

מטולה	שלומי	קריית שמונה	
0.3	0.58	2.12	התייעלות אנרגטית (מלש"ח)
--	2.35	4.65	עידוד הטיפול הסביבתי (מלש"ח)

הקצאת התקציב תיעשה בתנאים שיקבע המשרד להגנת הסביבה על סמך תכנית מפורטת שתאושר על ידו עבור כל אחד מיישובי ההחלטה. היה ועד ליום 31.12.18, לא אושרה למי משלושת יישובי ההחלטה תכנית עבור מלוא הסכום באותו נושא כמפורט לעיל, יהיה מוסמך השר להגנת הסביבה להעביר את יתרת התקציב ליישוב אחר בהחלטה באותו נושא.

2. שיקום פיזי וחברתי

להנחות את משרד הבינוי והשיכון, בהתאם לשיקולים מקצועיים, לבצע שיקום שכונות פיזי וחברתי, לרבות חיזוק מבנים מפני רעידות אדמה, במרקם הוותיק של היישובים קריית שמונה ושלומי בהשקעה כוללת של 36.5 מלש"ח בשנים 2018-2021. אופן הקצאת התקציב תהא בהתאם למסקנות עבודת המטה שבוצעה במשרד כמפורט בטבלה להלן:

שלומי	קריית שמונה	
5.8	26.3	שיקום פיזי וחיזוק מבנים מפני רע"ד (מלש"ח)
2.2	2.2	שיקום חברתי (מלש"ח)

עבודות השיקום הפיזי והפעילות החברתית יבוצעו על ידי משרד הבינוי והשיכון. משרד הבינוי והשיכון יהיה רשאי להסיט עד 4 מלש"ח מהסכום שהוקצה לקריית שמונה לשיקום פיזי, לטובת שיקום תשתיות ותיקנות בקריית שמונה, בהתאם לתכנית עבודה מפורטת שתאושר על ידי משרד הבינוי והשיכון. לצורך כך יקצה משרד הבינוי והשיכון 30.5 מלש"ח מתקציבו. משרד האוצר יעביר למשרד הבינוי והשיכון תקציב תוספתי ייעודי בסך 6 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2018-

2021. יובהר, כי הכסף התוספתי בסעיף זה ישמש לחיזוק מבנים מפני רעידת אדמה בלבד.

3. חיזוק ההון האנושי

להנחות את משרד הפנים לגבש, בהתייעצות עם יישובי ההחלטה, תכנית לפיתוח מצוינות ארגונית בקרית שמונה, שלומי ומטולה, במטרה להביא לחיזוק ולשיפור התרבות הארגונית וההון האנושי בהן. היקף התכנית יעמוד על 7 מלש"ח, מהם 2.5 מלש"ח מתקציב משרד הפנים ו-4.5 מלש"ח שיועברו כתקציב תוספתי ייעודי ממשרד האוצר למשרד הפנים לצורך כך, בפריסה שווה על פני השנים 2018-2021.

4. חיזוק תעשייה ותיקה

להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לתעדף בשנת 2018, במסגרת הוראת מנכ"ל 4.44 - "תכנית להעלאת הפריזון בתעשייה", בקשות סיוע שיוגשו על ידי מפעלים לתכנית בקריית שמונה ובשלומי. לצורך כך, ובהתאם לשיקולים מקצועיים, ייעד המשרד, בשנת 2018, סך של עד 15 מלש"ח, מהם סך של עד 5 מלש"ח למפעלים בשלומי וסך של עד 10 מלש"ח למפעלים בקרית שמונה. התקציב האמור יוקצה מתוך התקציב הכולל שיועד למטרה זו בתכנית הצפון. המשרד יהיה רשאי לנייד סכומים בין הישובים כדי להביא למימוש מירבי של התקציב הכולל. תקציב שלא ינוצל במסגרת ההקצאה הראשונה שתהיה בשנת 2018, יוקצה כך שהוא יוכל לשמש את כל הרשויות והאזורים הכלולים בתכנית הצפון.

5. תגבור מענקי פיתוח

משרד הפנים יקצה מענקי פיתוח לטובת פיתוח כלכלי של יישובי ההחלטה. היקף המענקים הכולל יעמוד על סך של 33 מלש"ח לשנים 2018-2022, מהם 20 מלש"ח מתקציב משרד הפנים ו-13.5 מלש"ח שיעביר משרד האוצר למשרד הפנים כתקציב תוספתי ייעודי. הקצאת התקציב ופריסתו יהיו כמפורט בטבלה להלן:

ישוב/שנה		2018		2019		2020		2021		2022		סה"כ
		פנים	אוצר	פנים	אוצר	פנים	אוצר	פנים	אוצר	פנים	אוצר	
קרית שמונה	4.5	-	2.675	2	2.675	2	2.675	2	2.675	2	2.675	10.7
מטולה	1.1	-	0.35	0.2	0.35	0.2	0.35	0.2	0.35	0.2	0.35	0.8
שלומי	1.4	-	0.9	0.5	0.9	0.5	0.9	0.5	0.9	0.5	0.9	2

חלוקת התקציב לרשות תהיה על פי נוסחת הקצאת תקציבי הפיתוח הנהוגה במשרד הפנים. יצויין, כי תקציבי הפיתוח לשנת 2018, נכללו בתכנית הצפון.

6. תמיכה בקידום פיתוח דמוגרפי של היישובים

להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, לפעול לעידוד תהליכי צמיחה דמוגרפיים ביישובי ההחלטה, בין השנים 2018-2021, בהקצאה כוללת של 2 מלש"ח, מתקציב המשרד, בפריסה שווה על-פני השנים האמורות.

7. חיזוק הביטחון האישי

להנחות את המשרד לביטחון הפנים להרחיב את התכניות למניעת אלימות המופעלות ביישובי

ההחלטה, בשנים 2018-2019, בעלות כוללת של 600 אלש"ח, בהתאם לכללים שיקבע המשרד לביטחון הפנים.

התקציב יוקצה להרחבת התכניות האמורות ביישובי ההחלטה באופן יחסי להיקף האוכלוסייה בתחומן, כמפורט להלן: לקריית שמונה- 448 אלש"ח (להרחבת המערך הטכנולוגי בתחומה); לשלומי- 120 אלש"ח (להרחבת המערך הטכנולוגי בתחומה) ולמטולה- 32 אלש"ח (להרחבת פעילות למניעת אלימות בתחום הפנאי). זאת, בנוסף לתקציב המוקצה להפעלת תכנית עיר ללא אלימות או תכנית מצילה בתחומן וללא השתתפות עצמית מצדן. לצורך כך יקצה המשרד לביטחון פנים מתקציבו 420 אלש"ח ומשרד האוצר יעביר למשרד לביטחון פנים תקציב תוספתי ייעודי בסך 180 אלש"ח.

8. שירותי רווחה ומעונות יום

א. להנחות את משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים להעניק קדימות לבינוי מעונות יום ביישובי ההחלטה בשנים 2018-2019, בהתאם להוראת מנכ"ל מספר 9.5 "תקצוב רשויות מקומיות לבינוי מעונות יום לשנים 2017-2018", ולהוראת המנכ"ל שתפורסם לקראת שנת 2019, ובהתאם לחלוקה למגזרים כפי הקבוע ושיקבע בכל אחת מהוראות המנכ"ל האמורות. קדימות זו תהא מאוחרת לקדימות שנקבעה ליישובי עוטף עזה בסעיף 10 בהחלטת ממשלה 2156 מיום 14.12.16.

ב. להנחות את משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לפעול למיגון מרכזי יום הפועלים כמסגרות יומיות לאוכלוסיות רווחה שונות ביישובי ההחלטה בהשקעה כוללת של 1.5 מלש"ח מתקציב המיגון של המשרד לשנים 2018-2019.

ג. להנחות את משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לתגבר פעילות בתחום הרווחה ביישובי ההחלטה בשנים 2018-2019, בהיקף כולל של 1.5 מלש"ח. סכום זה יוקצה לרשויות בהתאם לקריטריונים שייקבע המשרד.

9. הרחבת שטחי שיפוט וחלוקת הכנסות

הממשלה רושמת את הודעת שר הפנים כי בכוונתו לבחון, עד סוף הרבעון השני של שנת 2018, העברת סוגיות בנושא שינויי גבולות של הרשויות המקומיות מטולה, שלומי וקריית שמונה לבחינה במסגרת הוועדות הגאוגרפיות: גליל עליון-עמקים למטולה וקריית שמונה; הגליל המערבי לשלומי.

10. חיזוק חוסן קהילתי ומעורבות חברתית של צעירים

א. להנחות את המשרד לשוויון חברתי להפעיל תכנית לחיזוק החוסן הקהילתי של תושבי יישובי ההחלטה, בתחומי פעילות המשרד, בהיקף תקציבי של 1.5 מלש"ח לשנים 2018-2020 ממקורות המשרד. התכנית תגובש על ידי המשרד בתוך 90 יום.

ב. להנחות את המשרד לשוויון חברתי להפעיל תכנית לקידום מעורבות חברתית של צעירים למען הקהילה ביישובי ההחלטה, בהיקף תקציבי של עד 1.5 מלש"ח לשנים 2018-2020, ממקורות המשרד. התכנית תגובש על ידי המשרד בתוך 90 יום.

11. מדע בקהילה

להנחות את משרד המדע, והטכנולוגיה לבצע פעילות לקידום המדע בקהילה ביישובי ההחלטה, ולהקצות לשם כך סך של 2.4 מלש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2018-2021, מתקציב המשרד.

12. תכניות חינוך

להנחות את משרד החינוך לגבש ולתקצב תכניות חינוך תוספתיות ביישובי ההחלטה, בסך כולל של 4.5 מלש"ח ממקורות המשרד, בשנים 2020-2022. חלוקת התקציב בין יישובי החלטה תיעשה בהתאם לשיקולים מקצועיים של המשרד.

13. תרבות וספורט

להנחות את משרד התרבות והספורט לתעדף ממקורותיו התקציביים את יישובי ההחלטה, בשנים 2018-2022, במסגרת סל תרבות עירוני וסל הספורט, והכל בהתאם לכללים ובכפוף לכל דין.

משרד התרבות והספורט יקצה מתקציבו סך כולל של 1.5 מלש"ח בחלוקה שווה בין יישובי ההחלטה (0.5 מלש"ח ליישוב), לטובת פעילות ספורט כהגדרתה בסל הספורט ולפעילות תרבות כהגדרתה בתקנת סל תרבות עירוני, בין השנים 2018-2022. התקציב יועבר בכפוף לעמידה בדרישות המקצועיות של תקנות התמיכה של המשרד ובכפוף לכל דין.

קריית שמונה

בריאות

14. מוקד רפואי

לצורך הפעלת מוקד רפואה דחופה בעיר קריית שמונה, שישרת את תושבי קריית שמונה ויספק מגוון שירותים רחב מעבר לשעות הפעילות השגרתיות של קופות החולים, להנחות את משרד הבריאות להקצות עד 4 מלש"ח מתקציבו (עד 1 מלש"ח בשנה בין השנים 2018-2021), ואת המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות עד 6 מלש"ח, בהתאם למכרז שתפרסם הרשות המקומית באישור משרד הבריאות, לשנים 2018-2021. לצורך כך, יעביר משרד האוצר למשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל עד 6 מלש"ח כתקציב תוספתי ייעודי, בפריסה שווה על פני השנים 2018-2021. העמדת התקציב כאמור תהיה בכפוף לחתימת הסכמים עם קופות החולים בהתאם למקובל בהפעלת מוקדי רפואה דחופה.

פיתוח כלכלי

15. פיתוח אזורי תעשייה – קריית שמונה

א. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה להקצות מתקציבו סך כולל של 18 מלש"ח, בין השנים 2018-2021, לטובת השלמות פיתוח באזור התעשייה הצפוני בקריית שמונה, בהתאם לנוהל "פיתוח תשתיות לאזורי תעשייה וביצוע פרויקטים באזורי עדיפות לאומית על ידי הרשויות המקומיות" של משרד הכלכלה והתעשייה (להלן: "נוהל רשויות"). התקציב כאמור ישמש גם לתכנון מפורט לביצוע של אזור התעשייה הצפוני המיועד לפודטק. יובהר, כי תקציבים שהוקצו לאותה מטרה בשנים קודמות, יראו אותם כאילו תוקצבו במסגרת החלטה זו.

ב. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה, בתיאום עם משרד הפנים ואגף התקציבים במשרד האוצר, ובהתאם לאמור בסעיף ו' 2 בתכנית הצפון, להקצות מתקציבו 2.46 מלש"ח בפריסה שווה על פני השנים 2018-2020, באמצעות הוראת מנכ"ל 6.8 - "ניהול וקידום אזורי תעשייה", לשילוב רשויות מקומיות נוספות, שאין להן אזורי תעשייה או שיש להן אזורי תעשייה עם יתרת דונמים נמוכה לשיווק, במנהלת אזורי התעשייה של קריית שמונה ומועצה אזורית גליל עליון. במסגרת זו יושם דגש ככל הניתן, על שילוב יישובי מיעוטים, כמשמעותם בהחלטת ממשלה מס' 922 מיום 30.12.2015. לצורך כך, יתקן משרד הכלכלה

והתעשייה את הוראת המנכ"ל 6.8, כך שתוסר המגבלה החלה בה במסלול צפון על קבלת "כלי סיוע 2".

ג. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לתקצב, במסגרת נוהל רשויות, בדיקת היתכנות ואיתור קרקע להקמת אזור תעשייה משותף באזור קריית שמונה, למספר רשויות מקומיות באשכול הגליל המזרחי, אשר יכלול, בין היתר, יישובי מיעוטים כמשמעותם בהחלטת ממשלה מס' 922 מיום 30.12.2015, וזאת בשים לב לביקוש האזורי לתעשייה לעומת ההיצע הקיים במרחב. לצורך כך, יקצה משרד הכלכלה והתעשייה עד 100 אלש"ח מתקציבו לקריית שמונה בשנת 2018.

16. תחום הפודטק

א. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לגבש תכנית בתיאום אגף התקציבים במשרד האוצר, לקידום הפעילות הכלכלית בתחום הפודטק בקריית שמונה. התכנית כאמור תגובש עד לתחילת הרבעון השלישי של שנת 2018. בין החלופות ייבחנו הקמת מבנים חדשים ו/או הסבת מבנים קיימים למתחמי מיקרו-תעשייה, אשר יספקו שטחי השכרה ומעטפת שירותים תומכים לתעשייה שמרביתה מתחום המזון בדגש על התעשייה הזעירה והקטנה. על החלופות להיות מבוססות על מודל כלכלי בר קיימא, במסגרת התקציב המוקצה לעניין זה בהחלטה. לצורך יישום התכנית, יעביר משרד האוצר למשרד הכלכלה והתעשייה תקציב תוספתי ייעודי בסך 25 מלש"ח בהרשאה להתחייב בין השנים 2018-2022, ומשרד הכלכלה והתעשייה יקצה 2.5 מלש"ח ממקורותיו.

ב. לאמץ את מסקנות הבחינה המקצועית של משרד הכלכלה והתעשייה שלפיהן המכון לחקר המזון, הנבחן מכח החלטת הצפון, יוקם באזור קריית שמונה בסמוך למוסדות אקדמיים שפיתחו התמחות בתחום. לצורך כך יעביר משרד האוצר למשרד הכלכלה והתעשייה תקציב תוספתי ייעודי בסך 6.2 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנים 2018-2021. תקציב זה יתווסף ל- 15 מלש"ח שהוקצו לשם כך, בהתאם לסעיף ח(4) בתכנית הצפון.

ג. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה, במסגרת הוראת מנכ"ל 6.2 - "מתן המלצות להקצאת קרקע באזורי פיתוח", לתעדף יזמים המבקשים המלצה להקצאת קרקע בפטור ממכרז וסבסוד בתחום המזון באזור התעשייה הצפוני בקריית שמונה בסכום שלא יעלה על 20 מלש"ח לשנים 2018-2021, מתוך מקורות המשרד, בפריסה שווה על פני השנים האמורות.

ד. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לתעדף, בשנים 2018-2021, מיזמי פודטק בקריית שמונה או באזור הסמוך לה במסגרת הוראת מנכ"ל 4.18 - "תכנית שכר גבוה". כמו כן, להנחות את הרשות להשקעות להביא בפני מינהלת הרשות להשקעות הצעה לקבוע כי בכללי המינהלה ינתן תעדוף דיוני למיזמי פודטק בקריית שמונה על פני בקשות שהוגשו ויוגשו במסגרת מענקי החוק לעידוד השקעות הון בשנים 2018-2021. יצוין כי בשנת 2018, יינתן התעדוף מהתקציבים שהוקצו במסגרת תכנית הצפון.

17. מאיץ עיסקי

א. להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, להקצות סך כולל של 1.4 מלש"ח מתקציבו, בשנים 2018-2020, להקמה ולתפעול של מתחם עבודה משותף (Hub) בקריית שמונה, שיהווה סביבת עבודה מעוררת הפרייה הדדית, מינוף ושיתופי פעולה ליזמים ולבעלי עסקים קטנים.

ב. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה, באמצעות הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים, להקצות 2 מלש"ח בשנים 2018-2021, לטובת עידוד, קידום ופיתוח העסקים הקטנים והבינוניים בקריית

שמונה, בין היתר, באמצעות הפעלת מאיץ עסקי שיופעל ב Hub בקריית שמונה ושיספק מעטפת כוללת ליוזמים לפיתוח חברות הזנק ומיזמים נוספים. לצורך כך, יקצה משרד הכלכלה והתעשייה מתקציבו, סך כולל של 0.8 מלש"ח בשנים 2018-2019, ומשרד האוצר יעביר למשרד הכלכלה והתעשייה תקציב תוספתי ייעודי בסך כולל של 1.2 מלש"ח, בפריסה שווה על פני השנים 2019-2021.

18. תיירות

- א. להנחות את משרד התיירות להעמיד מענקים להקמה, להסבה ולהרחבה של בתי מלון בקריית שמונה, בהיקף של עד 2 מלש"ח מתקציבו, לשנים 2018-2019 (עד 1 מלש"ח לשנה). המענקים יינתנו באמצעות מינהלת ההשקעות במשרד התיירות על פי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 ובכפוף לנהלים ולהשקעות של מרכז ההשקעות במשרד התיירות ולהוראות כל דין. בקשות שיוגשו בהתאם לנהלי משרד התיירות עד ל-1 בספטמבר בכל שנה כאמור, ייבחנו על ידי משרד התיירות ויתוקצבו, ככל שיאושרו. לאחר המועדים כאמור, תתאפשר בכל שנה הסטת התקציב שלא נוצל לטובת חלוקתו בהתאם לנהלי המשרד.
- ב. להנחות את משרד התיירות להקצות מתקציבו, בשנים 2018-2019, סך כולל של עד 2 מלש"ח לפיתוח תשתיות תיירותיות בקריית שמונה. הקצאת התקציב תינתן בהתאם לכללי משרד התיירות ונהליו.

19. מענקי הבראה

משרד הפנים יקצה לקריית שמונה מענקים מיוחדים בהיקף כולל של 30 מלש"ח, לסיוע בהקטנת הגרעון של קריית שמונה, זאת במסגרת תכנית הבראה שתופעל בה בשנים 2018-2021. התקציב כאמור יוקצה לרשות בכפוף לעמידה באבני הדרך שיקבע משרד הפנים בהתייעצות עם הרשות המקומית תוך 90 יום מאישור החלטת הממשלה. יובהר, כי המענק המיוחד יינתן ממקורות המשרד כמענק על פי תכנית ההבראה, ובנוסף ומבלי לפגוע בכל מענק ממקור אחר אם וככל שמגיע לרשות.

תכנון ופיתוח

20. הסרת חסמי תכנון ופיתוח

- א. להנחות את משרד הבינוי והשיכון לסיים את הליכי התכנון מחדש בשכונת "מול החרמון" בקריית שמונה, עד לסוף הרבעון השני של שנת 2018.
- ב. להנחות את משרד הבינוי והשיכון לסיים את הליכי התכנון של שכונת יובלים ב' בקריית שמונה עד לתחילת הרבעון הראשון של שנת 2019. רשות מקרקעי ישראל, תפעל לסיים את הליכי פדיון הקרקע בשכונה כאמור תוך שנה מיום אישור תכנית הבנייה.
- ג. להנחות את רשות מקרקעי ישראל לפעול לקידום מגרשים המיועדים למסחר ולתיירות בשכונת יובלים בקריית שמונה בשנים 2018-2021.
- ד. להנחות את מנהל התכנון במשרד האוצר לקדם הכנת מסמך מדיניות כלל עירוני לקריית שמונה. לצורך כך יקצה מנהל התכנון מתקציבו עד 1.5 מלש"ח, בשנים 2018-2020.
- ה. להנחות את משרד הבינוי והשיכון, באמצעות הרשות להתחדשות עירונית, לקדם מתקציבו בין השנים 2018-2020, הכנת תכנית אב למרכז העיר הוותיק בקריית שמונה.

21. תחבורה

- א. משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, בשיתוף עיריית קריית שמונה, יכין תוך 120 יום, תכנית

- לחיזוק ולטיוב מערך התחבורה הציבורית העירונית בקריית שמונה.
- ב. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לכלול בתכנית הבטיחות העירונית בשנים 2018-2019, פרויקטים בסך כולל של 2.815 מלש"ח, אשר יתוקצבו בהתאם לתעדוף כללי ונהלי המשרד ובהשתתפות עפ"י הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצ"נג).
- ג. להנחות את משרד התחבורה לכלול בתכנית הפיתוח העירונית בשנים 2018-2019, ביצוע פרויקט הסדרה בטיחותית ברחוב הבנים בקריית שמונה, בסך כולל של עד 2.4 מלש"ח, אשר יתוקצבו בהשתתפות עפ"י הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצ"נג) ובהתאם לתעדוף, כללי המשרד ונהליו.
- ד. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, באמצעות נתיבי ישראל, לערוך תכנון ראשוני אשר ממנו תיגזר הפרוגרמה לפרויקט כביש 99 בין צומת המצודות לצומת כפר יובל, במסגרת סל מוקדי סיכון לשנת 2018, בהתאם לקריטריונים ולנהלים הייעודים לסל זה.
- ה. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, באמצעות נתיבי ישראל, לערוך תכנון מפורט לשדרוג ולהרחבה של כביש 99, לרבות שביל אופנים, בין שכונת יובלים למרחב העירוני הוותיק בסך של עד 1 מלש"ח בשנת 2018.

שלומי

בינוי ופיתוח

22. השלמת מבני ציבור

להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות 12 מלש"ח מתקציבו, בין השנים 2019-2022, להקמת מבני ציבור בשלומי, בהתאם להגדרות מבני ציבור הקבועות בהחלטת מועצת מקרקעי ישראל מס' 1436, באזורים בהם נבנו בעבר שכונות ללא מבני ציבור הנדרשים לשכונה חדשה.

23. פיתוח עירוני

להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות 2 מלש"ח מתקציבו, לפיתוח עירוני בשלומי בשנים 2018-2019, מהם 1.2 מלש"ח לפיתוח ולשדרוג פארקים, מוסדות ציבור ושטחי ציבור בשכונות ותיקות ביישוב שלומי בשנת 2018, ו-0.8 מלש"ח, בשנת 2019, לשיפוץ מבנה רב תכליתי "ארז", ובתנאי שהמבנה נמצא בבעלות מלאה של המועצה המקומית שלומי.

24. התחדשות עירונית

להנחות את משרד הבינוי והשיכון לבצע מתקציב הרשות להתחדשות עירונית, בדיקת היתכנות לפרויקט התחדשות עירונית ביישוב הוותיק בשלומי, במסלול של "קרקע משלימה" בשנת 2018. בהתאם למסקנות הבדיקה ועל פי שיקול דעתו של מנהל הרשות להתחדשות עירונית, בתאום עם אגף תקציבים במשרד האוצר, תתקצב הרשות להתחדשות עירונית תכנית כוללת להתחדשות עירונית בשלומי בשנת 2019.

25. שירותי תמיכה בצמיחה דמוגרפית

לאור הצמיחה הדמוגרפית המהירה הצפויה ביישוב, להנחות את משרד הפנים להקצות תקציב בלתי רגיל (תב"ר) בסך 3 מלש"ח, מתוך תקנת תקציבי הפיתוח, בפריסה שווה על פני השנים 2018-2021, לטובת מנהלת אשר תשמש לרכישת שירותי הנדסה ותמיכה בקליטת תושבים חדשים. לצורך כך, יעביר משרד האוצר למשרד הפנים תקציב תוספתי ייעודי בסך 3 מלש"ח (0.75 מלש"ח בשנה) לשנים 2018-2021.

26. תחבורה

- א. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לכנס, עד סוף הרבעון השני של שנת 2018, את ועדת מוקדי סיכון במשרד לבחינת צומת "לימן" בהתאם לקריטריונים הנהוגים בסל מוקדי הסיכון.
- ב. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לבצע פרויקט לטיפול במוקד סיכון בצומת "בצת" בשנת 2018, באומדן של עד 7 מלש"ח.
- ג. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, באמצעות חברת נתיבי ישראל, להקצות סך של עד 2.8 מלש"ח בשנת 2018, מתוך תקציב תכנית הבטיחות העירונית, לטובת תכנון וביצוע כיכר "אורט שלומי", עפ"י הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצי"ג) ובהתאם לכללי המשרד ולנהליו.
- ד. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, לכלול בתכנית פרויקטי פיתוח עירוניים בשנת 2018, תכנון וביצוע כיכר עבור שכונת מגורים חדשה "יערית" בשלומי על כביש 899, בסך כולל של עד 2.8 מלש"ח אשר יתוקצבו עפ"י הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצי"ג) ובהתאם לתעודף, כללי המשרד ולנהליו.
- ה. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לכלול בתכנית פרויקטי בטיחות עירוניים בשנת 2018, ביצוע כביש 899 - "חוצה שלומי", על ידי הרשות המקומית שלומי בסך כולל של עד 11 מלש"ח, אשר יתוקצבו עפ"י הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצי"ג) ובהתאם לתעודף, כללי המשרד ולנהליו. לצורך כך יקצה משרד התחבורה והבטיחות בדרכים 7 מלש"ח מתקציב הבטיחות של המשרד, ומשרד האוצר יעביר למשרד התחבורה והבטיחות בדרכים בשנת 2018, תקציב תוספתי ייעודי בסך 4 מלש"ח. תנאי להעמדת התקציב הוא העמדת תקציב משלים בסך 2 מלש"ח ממקורות הרשות המקומית לביצוע הכביש כאמור.

27. הרחבת בינוי מרכז הפיס

להנחות את משרד הפנים להקצות תקציב פיתוח ייעודי משלים לשלומי בסך 15 מלש"ח, בשנים 2018-2021, להרחבת בינוי של מרכז הפיס בטיילת האנגלית בשלומי המצוי בחכירה על ידי המועצה המקומית שלומי. לצורך כך, יעביר משרד האוצר למשרד הפנים תקציב תוספתי ייעודי בסך 15 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנים 2018-2021. תנאי להעמדת התקציב המשלים הוא העמדת תקציב בסך 15 מלש"ח ממקורות הרשות המקומית, לביצוע הפרוייקט כאמור. יישום הפרוייקט ייעשה בכפוף ובהתאמה לכל דין.

פיתוח כלכלי

28. מתחם תיירות

להנחות את משרד התיירות להקצות מתקציבו, בשנים 2018-2019, סך כולל של עד 0.5 מלש"ח לפיתוח מתחמי קמפינג וחניוני לילה בשלומי. המענקים יינתנו בכפוף לנהלי המשרד ובכפוף להוראות כל דין. בכל שנה תתאפשר הסטת התקציב שלא נוצל בהתאם לנהלי המשרד.

29. פיתוח אזור תעשייה

להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה לבצע עבודות השלמת פיתוח בהיקף של 5.4 מלש"ח מתקציבו, בשנים 2018-2021, באזור התעשייה "דורה הרחבה" בשלומי, בכפוף להשלמת בניית מפעלים באזור התעשייה כאמור, בהתאם לקריטריונים הקבועים בהוראות מנכ"ל 6.2 - "מתן המלצות להקצאת קרקע באזורי פיתוח".

מטולה

בינוי ופיתוח

30. שיקום תשתיות ומבני ציבור במרקם הוותיק

להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות מתקציבו 4 מלש"ח, בהרשאה להתחייב בשנים 2018-2021, לטובת שיקום תשתיות ומבני ציבור במרקם הוותיק במטולה, בהתאם לתכנית עבודה מפורטת שתאושר על ידי משרד הבינוי והשיכון.

31. פיתוח מוסדות ושטחי ציבור

- א. להנחות את המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, להקצות מתקציבו 0.75 מלש"ח לפיתוח ולשדרוג פארקים, מוסדות ושטחי ציבור במטולה בשנת 2018.
- ב. להנחות את המשרד לשירותי דת והמשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל להקצות 1 מלש"ח לטובת השתתפות בהקמת בית כנסת בשכונת הר צפיה במטולה. לצורך כך, יקצה המשרד לשירותי דת מתקציבו 0.6 מלש"ח בשנים 2018-2019, והמשרד לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל יקצה מתקציבו 0.4 מלש"ח לשנים 2018-2019.

32. תחבורה

- א. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, להכליל בתכנית הפיתוח העירונית לשנת 2018, ביצוע ככר בצומת הרחובות התנור-הראשונים במטולה, בסך כולל של עד 0.95 מלש"ח אשר יתוקצב עפ"י הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצי"נג) ובהתאם לתעדוף, כללי המשרד ולנהליו. 67% מחלק ההשתתפות של הרשות המקומית ימומן על ידי משרד האוצר.
- ב. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לכלול בתכנית הפיתוח העירונית לשנים 2019-2020, תכנון וביצוע של רח' הראשונים במטולה, באמדן של 2.95 מלש"ח, אשר יתוקצב עפ"י הסדר השתתפות הרשויות המקומיות (מאצי"נג) ובהתאם לתעדוף, כללי המשרד ולנהליו. 67% מחלק ההשתתפות של הרשות המקומית ימומן על ידי משרד האוצר.

פיתוח כלכלי

33. הפחתת עלויות חשמל

להנחות את משרד האנרגיה להעביר תקציב משלים לפרוייקטים להפחתת עלויות בגין צריכת חשמל בסך 4.5 מלש"ח, בהרשאה להתחייב בשנים 2018-2020, שיבוצעו על ידי המועצה המקומית. יובהר, כי העברת התקציב המשלים תהיה בכפוף ל 1 מלש"ח שתעמיד המועצה המקומית ממקורותיה עבור ביצוע פרויקטים אלו. לצורך כך יעביר משרד האוצר למשרד האנרגיה תקציב תוספתי ייעודי בסך 4.5 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנים 2018-2020.

34. תיירות

להנחות את משרד התיירות להקצות מתקציבו, בשנים 2018-2019, סך כולל של עד 1.5 מלש"ח לביצוע תכנית המדרחוב ו/או תשתיות תיירותיות במטולה, וזאת בהתאם לכללי משרד התיירות ולנהליו. בכל שנה תתאפשר הסטת התקציב שלא נוצל בהתאם לנהלי המשרד.

עדיפות לאומית

החלטה זו מוגשת בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית

הכלכלית לשנים 2009-2010), התשס"ט-2009 (להלן: החוק), בנושא עדיפות לאומית.

בהצעת ההחלטה בעניין הכרזה על יישובים ואיזורים כבעלי עדיפות לאומית מוצע כי היישובים שבתיהם, כולם או חלקם, נמצאים בטווח של עד 2 ק"מ מהגבול עם מדינות שאין להן הסכם שלום עם מדינת ישראל או מגדר המערכת סביב רצועת עזה (להלן: יישובים צמודי גדר), הם בעלי עדיפות לאומית בהתבסס על שיקולים של תכנון הפריסה של האוכלוסייה [סעיף 151(ב)(3) לחוק] ומיקומו הגיאוגרפי של האזור או היישוב [סעיף 151(ב)(4) לחוק]. בנוסף, הוגדרה קבוצת היישובים לעיל כקבוצה נפרדת המאפשרת לתת הטבות ליישובים צמודי גדר, מטעם זה לבדו, על בסיס קביעתם המובחנת, בשים לב לתכלית קביעתם הנפרדת.

בישראל 41 יישובים צמודי גדר. הממשלה אישרה בשנים האחרונות מספר החלטות ממשלה עבור 12 יישובים מתוכם ועל כן אינם באים בגדרה של החלטה זו. למעט החלטה אחת אשר הסתיימה בשנת 2017, ויש כוונה להמשיכה כפי שיפורט בהמשך, שאר ההחלטות נמצאות בתוקף. החלטות אלו מעניקות הטבות וכלי סיוע בתחומים דומים לאלו שמוצע להעניק ליישובי החלטה זו, כגון בתחומי הבינוי, התחבורה, הסיוע לרשות המקומית, הכלכלה והתעסוקה, הבריאות, החינוך והתרבות, והכל בהתאם לצרכי היישובים ולמטרות ההחלטות כפי שהוגדרו בפרק העדיפות הלאומית שלהן. גם מבחינה תוצאתית נמצא כי קיימת שוויוניות בין היקף ההשקעה שניתנה ליישובים שדרות, ע'גיר ומגידל שמס לבין היישובים בהחלטה זו.

היישובים כאמור כוללים 10 יישובים הנמצאים בתחום אזור עוטף רצועת עזה (העיר שדרות ו-9 יישובים במועצות האזוריות), המקבלים הטבות והשקעות ייחודיות, המותאמות לצרכיהם, במסגרת תכניות פיתוח ייעודיות שאישרה הממשלה לעוטף עזה (ההחלטות הנוכחיות הן החלטה מס' 2017 מיום 21.9.2014, והחלטה מס' 2156 מיום 11.12.2016); היישוב מגידל שמס, קיבל בין השנים 2014-2017, מענה מיוחד ונהנה מהטבות ומהשקעות ייחודיות במסגרת תכנית הפיתוח וההעצמה של ארבעת היישובים הדרוזים בגולן (החלטת ממשלה מס' 1052 מיום 15.12.2013). המשרד לשיתוף פעולה אזורי, בשיתוף משרדי הממשלה הרלוונטיים, עוסק בגיבוש תכנית רב-שנתית המשכית לפיתוח ולהעצמת היישובים הדרוזיים ברמת הגולן לשנים 2018-2021; היישוב ע'גיר מקבל מענה מיוחד ונהנה מהטבות ומהשקעות ייחודיות, בין השנים 2016-2020, במסגרת התכנית הממשלתית לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים (החלטת ממשלה מס' 922 מיום 30.12.2015).

מכלל 29 היישובים צמודי הגדר שאינם מקבלים מענה ייעודי בהחלטת ממשלה קיימת (להלן, מכאן ואילך לעניין החלטה זו "יישובים צמודי גדר"), 26 יישובים הם יישובים כפריים או קהילתיים בתחומן של מועצות אזוריות, ו-3 יישובים (קרית שמונה, שלומי ומטולה) הינם רשויות עירוניות עצמאיות (מועצות מקומיות ועיריות). בתחומם של שלושת היישובים העירוניים מתגוררת אוכלוסייה המונה כ-70% מקרב כלל אוכלוסיית היישובים צמודי הגדר. השוואה בין היישובים העירוניים למועצות האזוריות מלמדת על פערים משמעותיים בין הרשויות.

מאזן הגירה

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) בכלל היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר מאזן ההגירה בשנת 2015 (+140) ובשנת 2016 (+3) היה חיובי. להבדיל, מאזן ההגירה בכלל היישובים העירוניים היה שלילי בשנת 2015 (-350) ובשנת 2016 (-522). מאזן הגירה חיובי בכלל היישובים הכפריים והקהילתיים לעומת מאזן הגירה שלילי בכלל היישובים העירוניים התקיים גם בשנים 2009-2015, למעט שנת 2014, שבה גם היישובים הכפריים והקהילתיים חוו מאזן הגירה שלילי.

בנוסף, בין השנים 2010-2016, גדלה אוכלוסיית היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר ב-9%, ואילו אוכלוסיית היישובים העירוניים הצטמצמה ב-1%. קרי, ביישובים הכפריים והקהילתיים גדלה האוכלוסייה ב-1,228 תושבים לעומת הצטמצמות אוכלוסין של (-229) תושבים ביישובים העירוניים. לצורך השוואה, קצב גידול האוכלוסייה הארצי עמד במוצא על 1.95% לשנה באותן השנים.

לפיכך, במטרה למנוע את המשך ההגירה השלילית מיישובי ההחלטה ולעודד מעבר של אוכלוסייה חדשה ליישובי ההחלטה, כוללת החלטה זו מכלול של פעולות ורכיבים שפעולתם הכוללת תמצב את יישובי ההחלטה כיישובים המציעים לתושביהם איכות חיים גבוהה ביחס לאזור בו הם ממוקמים. רכיבים אלו כוללים פעולות מיתוג, טיפוח החינוך והמדע וסביבת בתי הספר, הגברת הבטיחות והביטחון האישי ופיתוח מערך של תחבורה ציבורית יעילה.

פערים חברתיים-כלכליים

גובה השכר הממוצע לחודש לשכירים ביישובים העירוניים צמודי הגדר (7,449 ₪) נמוך ב- 12.4% מהשכר הממוצע לחודש לשכירים במועצות האזוריות שבהן נמצאים היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר

(8,507 ₪). בנוסף, אחוז השכירים המשתכרים עד לגובה שכר מינימום ביישובים העירוניים צמודי הגדר גבוה ב- 5.2% מאחוז השכירים המשתכרים עד לגובה שכר מינימום במועצות האזוריות שבהן נמצאים היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר.

בנוסף, אחוז העולים החדשים ביישובים העירוניים צמודי הגדר (12.8%) גדול פי שלושה מאחוז העולים במועצות האזוריות שבהן נמצאים היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר (4.8%). במספרים אבסולטיים מדובר על 4,710 עולים חדשים המתגוררים ביישובים העירוניים צמודי הגדר, לעומת 3,766 עולים המתגוררים במועצות האזוריות שבהן נמצאים היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר (מספר זה כולל גם עולים חדשים שאינם גרים בתחום של 2 ק"מ מקו הגבול, כך שהפער בין היישובים העירוניים ליישובים הכפריים והקהילתיים בתחום של עד 2 ק"מ מהגבול, אף גדול יותר).

הפערים החברתיים-כלכליים, והפערים במספרי העולים, בין תושבי היישובים העירוניים לבין תושבי היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר, מצריכים מהרשות המקומית להקצות משאבים גדולים יותר לטובת פעילות קליטה, חינוך ורווחה. לפיכך, החלטה זו כוללת הפעלת תכנית לחיזוק החוסן הקהילתי, פעילות לקידום המדע בקהילה, ותכנית לקידום מעורבות החברתית של צעירים למען הקהילה, ותכנית חינוך תוספתיות בהתאם למיפוי צרכי החינוך ברשויות שיסייעו לצמצום פערים חברתיים בין תושבי האזור.

מצבה הכלכלי של הרשות המקומית

מצבם הפיננסי של יישובי ההחלטה טוב פחות ביחס למצבן הפיננסי של המועצות האזוריות שבהן היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר. בעוד קריית שמונה נמצאת עם חשב מלווה וצפויה להיכנס לתכנית הבראה בשנת 2018, ושלומי ומטולה סיימו תכנית התייעלות בשנת 2017, הרי שהמועצות האזוריות שבהן היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר, מוגדרות כרשויות יציבות, למעט שתי רשויות המוגדרות במצב ביניים, שהוא שלב אחד נמוך מהגדרת הרשות כיציבה. מצבם הפיננסי מקשה על יישובי ההחלטה להתפתח ולמלא את תפקידם כעוגן אזורי ולספק שירותים מרחביים לכלל היישובים צמודי הגדר.

הפערים בסטטוס הפיננסי באים לידי ביטוי באחוז הגרעון הממוצע המצטבר לנפש ביישובים העירוניים צמודי הגדר, הגבוה פי 3.2 מהגרעון מהממוצע המצטבר לנפש במועצות האזוריות שבהן נמצאים היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר (497-) שקל לנפש במועצות אזוריות, 1588-) שקל לנפש ביישובים העירוניים). כמו כן, סך הכנסות הרשות לנפש ביישובים העירוניים צמודי הגדר נמוך ב- 36% מסך הכנסות הרשות לנפש במועצות האזוריות שבהן נמצאים היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר (12.57 שקל לנפש ביישובים הכפריים, 8.05 שקל לנפש ביישובי ההחלטה).

לפיכך, כוללת החלטה זו שורה של השקעות שנועדו לפתח מנועי צמיחה כלכליים וכלים שיצמצמו את ההוצאות של יישובי ההחלטה במטרה להביא אותם לאיזון תקציבי. באופן כללי מדובר על פיתוח של תשתיות תירותיות, והקצאת תקציבי פיתוח לכלל יישובי ההחלטה, ובאופן נקודתי מדובר על פיתוח מתחם הפודטק והמאיץ העסקי בקריית שמונה, והקמת מתקן פוטוולטאי במטולה.

ביקוש ליחידות דיור (יח"ד)

לכאורה, פוטנציאל תכנון הבנייה למגורים ביישובים העירוניים צמודי הגדר גדול משמעותית מאשר ביישובים הכפריים והקהילתיים; זאת, מאחר שהיישובים הכפריים מוגבלים, ברוב המקרים, לעד 450 יחידות דיור ביישוב (בהתאם לתמ"א 35) וכן מאחר שהליכי המעבר למגורים ביישוב עירוני אמורים להיות מהירים יותר (העדר ועדות קבלה).

למרות יתרונם התיאורטי של היישובים העירוניים כאמור, הנתונים מלמדים על מגמה הפוכה: בשנים 2014-2015 החלה בנייה של 1,162 יח"ד, והושלמה בנייתם של 1,526 יח"ד במועצות האזוריות שבהן היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר; לעומת זאת, ביישובים העירוניים התחילה בנייתן של 134 יח"ד והושלמה בניית 101 יח"ד בלבד. על אף שנתוני התחלות הבנייה והשלמות הבנייה מתייחסים למועצות האזוריות שבהן היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר, יש בהם כדי לחזק את הנתון המלמד על הפער בגידול האוכלוסייה בין היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר לעומת היישובים העירוניים צמודי הגדר.

לפיכך, כוללת החלטה זו כלים והשקעות שמטרתם להגדיל את מספר יחידות הדיור ואת האטרקטיביות שלהן, באמצעות האצת הליכי התכנון והבנייה ליחידות דיור חדשות, פיתוח תשתיות תחבורה ותחבורה ציבורית, קידום של התחדשות עירונית, טיפוח סביבתי, שיקום וחיזוק של יחידות דיור קיימות, תשתיות ומבני ציבור במרקם הוותיק.

תפקיד היישוב במרחב

היישובים העירוניים צמודי הגדר הוקמו במטרה להאיץ את התפתחותם של אזורי הפריפריה הצפוניים בישראל. הם משמשים או שהם בעלי פוטנציאל לשמש, כעוגן מרחבי המתווך בין הפריפריה למרכז, וצומת למתן שירותים מרחביים לכלל היישובים הסובבים אותם. הצלחתו ושגשוגו של המרחב הכפרי צמוד הגדר תלוי במידה רבה בהתפתחותם של היישובים העירוניים צמודי הגדר. לחשיבותם בהתיישבות, לפוטנציאל קליטת האוכלוסייה לאורך הגבולות, ולתפקידם כעוגן מרחבי במיקום מורכב זה יש חשיבות מהותית.

לפיכך, כוללת החלטה זו שורה של כלים להקמה או לשדרוג מוסדות שיהוו עוגן מרחבי לאזור כולו, כגון הקמת מתחם הפודטק והמרכז לחקר המזון בקריית שמונה, שיפתחו את התעשייה באזור הצפון ימשכו אליהם תעשיינים מרחבי הארץ, והרחבת נכס מניב בשלומי שייתן שירות את האוכלוסייה.

מטולה

מטולה ממוקמת באשכול חברתי-כלכלי 8, שהוא חריג ביחס לשאר היישובים העירוניים צמודי הגדר. מיקומה הגבוה באשכול החברתי-כלכלי אינו מאפשר לה לקבל סיוע והטבות שונות מהמדינה, שרשויות הנמצאות באשכול חברתי כלכלי 5 ומטה זכאיות להם.

מטולה הוא היישוב העירוני צמוד הגדר עם מספר התושבים הנמוך ביותר שנכלל בהחלטה ולכן מתמודד עם אתגרים נוספים בנוסף לכלל האתגרים שצוינו לעיל. נכון לנתוני למ"ס משנת 2015, כלל היישוב 1,614 תושבים. יחד עם זאת, קיים פוטנציאל גידול משמעותי במספר יח"ד ביישוב. על פי נתוני תכנית המתאר של מטולה שהופקדה ביום 3.9.17, המצב המאושר של תכניות הבנייה מאפשר פיתוח של עד 3,072 יח"ד ביישוב. התכנית מבקשת להגדיל את כמות יח"ד ב-515 יח"ד נוספות ולהביאן לסך כולל של 3,587 יח"ד. המעבר מיישוב קטן ליישוב גדול בעל משקל במרחב דורש השקעות ייעודיות נרחבות שיסייעו לצמצום הוצאות, להגדיל הכנסות ולאפשר יצירת תשתית פיזית וקהילתית להרחבתו של היישוב. פיתוחה של מטולה יאפשר לה לגדול ולהתפתח באופן שעשוי להפוך אותה לעוגן מרחבי.

הגרעון המצטבר לנפש במטולה הוא 2,126 ₪ לנפש, ועומס המלוות של הרשות מסך הוצאות הרשות בשנת 2015 עמד על 36%. שני הנתונים לעיל הם הגבוהים מבין כל יישובי ההחלטה והמועצות האזוריות

שבהן נמצאים היישובים הכפריים והקהילתיים צמודי הגדר.

גודלו הקטן של היישוב שמגדיל את ההוצאות של הרשות פר תושב, והאשכול החברתי הכלכלי הגבוה המדיר אותה מקבלת הטבות שונות, הביאו את הרשות למצב כלכלי שדרש ממנה להיכנס לתכנית התייעלות מטעם משרד הפנים. מצב כלכלי זה מקשה על היישוב להתרחב ולהתפתח.

נושאים נוספים

יוער, כי רוב מוחלט של התנועה המגיעה לשלומי עוברת דרך כביש מספר 899 וכביש מספר 4. עומס התנועה בקטע הכביש שבין שלומי, דרך צומת בצת לצומת לימן, מהווה כבר היום חסם להתפתחות הדמוגרפית של היישוב, והסדרתה היא חיונית להמשך פיתוחה וצמיחתה של שלומי ולכן נכללת בהחלטה זו למרות שאינה חלק מהשטח המוניציפאלי של היישוב.

יוער, כי החלטה מס' 2262 מיום 8.1.2017, בנושא פיתוח כלכלי של מחוז צפון וצעדים משלימים לעיר חיפה, שמטרתה פיתוח כלכלי-אסטרטגי לכל מחוז צפון ולעיר חיפה העוסקת בין היתר בפיתוח מנועי צמיחה בתחום הפיתוח הכלכלי, פיתוח ההון האנושי על ידי חינוך והשכלה גבוהה, פיתוח תשתיות תחבורה ופיתוח שירותים ציבוריים ושירותים חברתיים, כוללת בתוכה גם את היישובים העירוניים צמודי הגדר. החלטת ממשלה זו שמטרתה עידוד הגירה ופיתוח היישובים העירוניים צמודי גבול, היא משלימה להחלטה 2262, ומתמקדת בעיקר בנושאי תכנון, תשתיות, פיתוח ובינוי של שכונות חדשות וותיקות ומתן מענים לחיזוק הרשות המוניציפלית.

יוער, כי חלק מסעיפי החלטה זו מגדירים את חלקם התקציבי של יישובי ההחלטה מתוך הסך הכולל שהוקצה לכלל היישובים בהחלטת הצפון בנושאים שונים. סעיפים אחרים בהחלטה זו משלימים תהליך שהחל בהחלטת הצפון, לדוגמא הקמת מרכז לחקר מזון, או ממשיכים הטבות שניתנו בהחלטת הצפון שצפויות להסתיים לפני סיום החלטה זו.

בכל הנוגע ליישובים ע'ג'ר ומג'דל שמש, יצויין כי היישובים הנ"ל נכללו בהחלטות ממשלה הכוללות, בין היתר, מרכיבים כגון הקמת מוסדות ציבור, תכנון, תגבור מענקי פיתוח, הקמת תשתיות תחבורה ותגבור לתקציב השוטף, שהינם תחומים המקבילים למרכיבים הנכללים בהחלטה זו.

בהחלטה זו מוכרזים היישובים העירוניים מבין היישובים צמודי הגדר כבעלי עדיפות לאומית, לעניינים המפורטים בהחלטה, וזאת על בסיס השיקולים דלעיל אליהם מצטרף השיקול שעניינו הצורך בצמצום פערים בין האזור או היישוב לבין אזורים או יישובים אחרים [סעיף 151(ב)(5) לחוק]. יצויין, כי חלק מתחומי התכנית אינם כלולים בהחלטת העדיפות הלאומית (בריאות, בט"פ), אך תכנם ופעילותם נמצאים בהלימה עם מטרות התכנית ועם השיקול של הסעיף בחוק כאמור.

דברי הסבר

בהחלטה זו נכללים יישובי הפריפריה העירוניים קריית שמונה, שלומי ומטולה הממוקמים בצמידות לגבול והן רשויות עירוניות צמודות גדר אויב שאינן נכללות בהחלטות ממשלה ייעודיות אחרות. מטרת התכנית לבסס את מעמדן של הרשויות המקומיות כעוגן מרחבי המתווך בין הפריפריה למרכז, וצומת למתן שירותים, תעשייה וסחר מרחביים לכלל היישובים הסובבים אותם.

ההחלטה לשנים 2018-2022, גובשה בעבודת מטה מקצועית שכללה 17 משרדי ממשלה, וכוללת שורה של הטבות ליישובי התכנית, ובכלל זה: הקמת פרויקטים כלכליים ברי קיימא לפיתוח התעשייה והשירותים, קידום הקמת יח"ד, חיזוק מבנים מפני רעידת אדמה, השקעות בתשתיות וברשויות המקומיות, פיתוח תשתיות תחבורה ותיירות, ותכניות לקידום המדע והחוסן הקהילתי. ההטבות נקבעו בשים לב לשיקולים לקביעת היישובים כאזור עדיפות לאומית ובהלימה לכך.

יובהר, כי הצעת ההחלטה, על כל כלי הסיוע המוצעים בה, מובאת לאישור הממשלה לאחר קיום עבודת מטה מקיפה מול הגורמים המקצועיים במשרדי הממשלה הרלוונטיים, ובאישור היועצים המשפטיים של כל אחד ממשרדים אלה.

החלטת צפון:

יוער, כי החלטה מס' 2262 מיום 8.1.2017, בנושא פיתוח כלכלי של מחוז צפון וצעדים משלימים לעיר חיפה, שמטרתה פיתוח כלכלי-אסטרטגי לכל מחוז צפון ולעיר חיפה העוסקת בין היתר בפיתוח מנועי צמיחה בתחום הפיתוח הכלכלי, פיתוח ההון האנושי על ידי חינוך והשכלה גבוהה, פיתוח תשתיות תחבורה ופיתוח שירותים ציבוריים ושירותים חברתיים, כוללת בתוכה גם את היישובים העירוניים צמודי הגדר. החלטת ממשלה זו שמטרתה עידוד הגירה ופיתוח היישובים העירוניים צמודי גבול, הינה משלימה להחלטה 2262, ומתמקדת בעיקר בנושאי תכנון, תשתיות, פיתוח ובינוי של שכונות חדשות וותיקות ומתן מענים לחיזוק הרשות המוניציפלית. חלק מסעיפי החלטה זו קובעים את חלקם התקציבי המוחלט של יישובי ההחלטה מתוך הסך הכולל שהוקצה לכלל היישובים בהחלטת הצפון בנושאים שונים. סעיפים אחרים בהחלטה זו משלימים תהליך שהחל בהחלטת הצפון, לדוגמא הקמת מרכז לחקר מזון, או ממשיכים הטבות שניתנו בהחלטת הצפון שצפויות להסתיים לפני סיום החלטה זו.

מכון לחקר מזון ומתחם הפודטק:

תעשיית המזון מהווה חלק ניכר מהתעשייה הישראלית והיא השנייה בגודלה בין ענפי התעשייה השונים, הן מבחינת כמות המשרות והן מבחינת הערך המוסף המיוצר בה. תעשייה זו הייתה אחראית בשנת 2011 לכ-15% מפדיון כלל התעשייה, לכ-12% מהערך המוסף בענף ול-16.5% מהמשרות בתעשייה.

יחד עם זאת, תעשיית המזון סובלת מפריון נמוך ביחס לענפי תעשייה אחרים. הערך המוסף הגולמי למשרה בענף עמד בשנת 2011 על 216.6 אלף ₪, כ-70% בלבד מהפריון הממוצע בכלל התעשייה שעמד בשנה זו על 304.6 אלף ₪ למשרה.

לאור חשיבותה של תעשיית המזון לכלכלה הישראלית ולאור החולשה היחסית בפריון הקיים בה, ולאחר התייעצות עם תעשייני מזון, פגישות עם כלל הגופים הרלוונטיים בצפון וביצוע סקירה בינלאומית של מכונים דומים בעולם, הוחלט בהחלטת ממשלה מס' 2262 מיום 8.1.2017, כי אחד הצעדים המשמעותיים שניתן יהיה לעשות להעלאת הפריון וקידום

הענף יהיה להקים מכון לחדשנות במזון. המכון יתמוך בפיתוח והטמעת חדשנות בתעשיית המזון, על ידי קידום מחקר יישומי בתחום לשם פיתוח מוצרים וטכנולוגיות חדשות וכן יפעל להפצת ידע ועידוד יזמות בתחום המזון, ויבסס את מחוז צפון כמוקד התמחות בתחום חדשנות במזון.

אפיקי פעולה עיקריים של המכון יהיו מתן שירות לתעשייה בכל הקשור בהליכי פיתוח ופתרון בעיות, כולל העמת מתקני ניסוי טרום תעשייתיים להשכרה ודרך ליווי מפעל בתהליכי מו"פ והטמעה, תמיכה וסיוע בפיתוח מוצרים חדשים, איכותיים ובריאים בתעשיית המזון, חיבור של הידע האקדמי והמו"פ לתעשיית המזון המסורתית, תמיכה וליווי יזמים וסטארטאפים חדשים בתחום המזון.

יוער כי מודל הפעלת המכון טרם נקבע ונמצא בשלבי גיבוש מתקדם במשרד הכלכלה והתעשייה.

עבודת המטה שבוצעה בהובלת משרד הכלכלה והתעשייה מצאה את היתרונות היחסיים הבאים להקמת מכון המזון באזור קריית שמונה: א. ריכוז מפעלי תעשייה ליצור מזון - באזור הצפון מתקיים פיתוח נרחב של תעשיות מזון: כ-36% מהמשרות בתעשיית המזון בישראל מרוכזות בצפון הארץ (כ-30% במחוז הצפון ו-6% בנפת חיפה). גם הערך המוסף בתעשייה זו מתפלג בצורה דומה, כאשר המפעלים במחוז הצפון אחראים ליותר מ-30% מהערך המוסף בענף ואלה שבנפת חיפה אחראים לכ-6% נוספים. בתוך התעשייה המחוזית, ענף תעשיית המזון אחראי על 22% מהפדיון, 18.2% מהערך המוסף ו-21.3% מהמשרות בתעשייה במחוז הצפון. מדובר באחוזים גבוהים משמעותית מהממוצע הארצי (14.7%, 11.7% ו-16.5% בהתאמה) – ממצא המעיד על חשיבותה של תעשייה זו במחוז. ב. שטחים חקלאיים רבים ומגוונים: אחד מגורמי היצור העיקריים של תעשיית המזון הוא גידולים חקלאיים לסוגיהם השונים. באזור הצפון ישנם שטחים חקלאיים רבים בגבהים שונים (ממינוס 200 מ' ועד 1,100 מ' מעל פני הים), מגוון סוגי טופו-אקלים המאפשר ייצור סל מוצרים נרחב, מגוון סמפרטורות מים וחקלאות בממשק ידידותי לסביבה.

כאמור, ישנן יתרונות להקמת מכון המזון באזור קריית שמונה לאור התעשייה והחקלאות המרובים באזור ומסלולים אקדמאיים בתחומים רלוונטיים המרוכזים במכללות ובאוניברסיטאות הנמצאות באזור.

על פי העבודה שנעשתה המיקום האופטימאלי למכון החדשנות במזון הוא באזור קריית שמונה בסמוך למכללה האקדמית תל חי ולמכון מיג"ל שכבר עושות פעילות רבה בנושא וייצרו התמחות ייחודית בתחום.

כדי למנף את הידע שנצבר ויצבר באזור בתחום המזון, החלטה זו כוללת שורת כלים כגון הקמת מתחם פודטק, וכלים מינהליים של משרד הכלכלה והתעשייה שבסופו של יום יביאו להקמתו של פארק תעשיית מזון (פודטק) משגשג שיהווה מרכז חדשני וייחודי במדינה.

לעניין סעיף חיזוק תעשייה ותיקה, בסעיף זה הוחלט לתעדף בקשות סיוע שיוגשו על ידי מפעלים לתכנית הפריון בקריית שמונה ובשלומי לטובת שדרוג והגברת הפריון במפעלים ברשויות ההחלטה, זאת על מנת להעלות את הפריון וכושר התחרותיות של המפעלים ברשות דבר אשר יגביר את חוסן הכלכלי של הרשויות.

רשויות ההחלטה הינן בעלות מאפיינים שונים מבחינת היקף התעשייה בתחומן. במטולה אין אזור תעשייה פעיל, ולכן לא מופיעה בסעיף זה. ע"פ נתוני מינהל אז"ת, שטח אזורי התעשייה בקריית שמונה גדול משמעותית משלומי 1530 דונם בקריית שמונה לעומת 305 דונם בשלומי (שטח לתעשייה ומלאכה נטו ללא שצ"פ) ובהתאמה כך גם מספר המפעלים ברשויות גבוה

משמעותית בקריית שמונה. עם זאת, מניתוח צרכים שנעשה במשרד, בהתבסס על נתוני הרשות להשקעות לגבי מענקי הון שניתנו בעשור האחרון בשלומי ובקריית שמונה, עולה כי בשלומי ניתנו מענקים משמעותיים ביחס לגודלה היחסי ויחס המענקים בין הרשויות הינו 40% (בשלומי 14 תכניות בהשקעה כוללת של כ-223 מיליון ₪ ובקריית שמונה 23 תכניות בהשקעה כוללת של כ-318 מיליון ₪). כלומר, בשלומי ישנם פחות מפעלים ושטח מצומצם יותר עבור אזורי תעשייה. אולם, באופן יחסי לגודם ולמספר המפעלים, בוצעו שם השקעות רבות.

על כן, חלוקת התקציב המיועד בין שתי הרשויות לוקחת בחשבון את היחסיות של כלל הנתונים שצוינו מעלה ועל הקצאת התקציב באופן המפורט בהחלטת הממשלה. יודגש כי כל הבקשות שיוגשו, יבחנו בהתאם לקריטריונים ולתנאים המנויים בהוראת המנכ"ל הרלוונטית וכי במידה שלא ינוצל התקציב במסגרת ההקצאה הראשונה בשנת 2018 באחת הרשויות, יופנה הכסף לטובת בקשות מהרשות השנייה, ואם אף הוא לא ינוצל במלואו יעמוד התקציב לטובת כלל הרשויות בצפון.

לעניין סעיף 1 שבהחלטה, יוער כי התמיכה בהתייעלות האנרגטית תתבצע לפי שני תנאים מצטברים: הראשון, מספר התושבים ברשויות. השני, חובה של מינימום תמיכה בכ-300 אלף לטובת מימוש הפרוייקט (נדרש מינימום של תמיכה בנוסף להשקעת הרשות בנושא של 300,000 ₪ לטובת יישום). התמיכה בטיפול הסביבתי תתבצע רק ברשויות בהן מקבצים של מבנים העומדים בדרישות המקצועיות שקבע המשרד בכל הנוגע לפרוייקטים בתחום הטיפול הסביבתי (רק בבניינים משותפים בני 3 קומות ומעלה, שנבנו לפני 40 שנה לפחות). החלוקה בין שתי הרשויות המקומיות הרלבנטיות לפרוייקט נקבעה על בסיס הערכה בדבר כמות המבנים הרלוונטיים לפרוייקט.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

חיזוק והעצמת היישובים העירוניים צמודי בגדר וביסוסם כעוגן מרחבי באזור.

תקציב

כמפורט בגוף ההחלטה

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הכלכלה והתעשייה - תומך

השר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל - תומך

סגן שר בריאות - תומך

שרת התרבות והספורט - תומכת

שר התחבורה והבטיחות בדרכים - תומך

שר התיירות - תומך

שר האנרגיה - תומך
שרת המשרד לשוויון חברתי - תומכת
שר המדע והטכנולוגיה - תומך
שר הפנים - תומך
השר להגנת הסביבה - תומך
השר לביטחון פנים - תומך
שר החינוך - תומך
שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים - תומך
שר האוצר - תומך
השר לשירותי דת - תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 2262 מיום 08.01.2017

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת

סיווגים

סיווג ראשי : 01ביצועי ;

תחום פעולה עיקרי : 02חברה וכלכלה ;

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי שר האוצר
ועל ידי שר הבינוי והשיכון

כ"ו ניסן התשע"ח
11 באפריל 2018

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ז בניסן התשע"ח
12 באפריל 2018
סימוכין: 5679183513

נוסח מעודכן

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: תכנית להעצמה ולפיתוח היישובים קריית שמונה, שלומי ומטולה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

1. עניינה של הצעת ההחלטה הוא בקביעת תכנית להעצמה ולפיתוח של היישובים קרית שמונה, שלומי ומטולה (להלן - **התכנית**), שהם היישובים העירוניים היחידים השוכנים בטווח של עד 2 ק"מ מהגבול עם מדינות שאין להן הסכם שלום עם מדינת ישראל, ואשר לא נכללו בתכנית פיתוח ייעודית אחרת, הכל כמפורט להלן.
2. סעיף 151(א) לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן - **החוק**) קובע כי הממשלה רשאית להחליט כי אזור מסוים או יישוב מסוים הוא בעל עדיפות לאומית (להלן - **אזור עדיפות לאומית**); החלטה כאמור יכול שתהיה כללית ויכול שתהיה לגבי עניין מסוים או לתקופה מסוימת.
3. סעיף 151(ב) לחוק קובע כי לצורך קבלת החלטה לגבי אזור או יישוב כי הוא בעל עדיפות לאומית, רשאית הממשלה לשקול שיקולים שונים כמפורט בחוק ובכללם, חוסנו הכלכלי והחברתי של האזור או היישוב ורמת השירותים בו, כאמור בסעיף 151(ב)(2) לחוק, ומיקומו הגיאוגרפי של האזור או היישוב או המרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ, כאמור בסעיף 151(ב)(4) לחוק.
4. סעיף 151(ג) לחוק קובע כי החלטת הממשלה בדבר אזור עדיפות לאומית תהיה מנומקת ומבוססת על נתונים, ויפורטו בה מקור הנתונים והשיקולים שהביאו לקביעת האזור כבעל עדיפות לאומית.
5. בהצעת החלטה שצפויה להיות מובאת לאישור הממשלה ביום 15.4.2018 בענין הגדרת יישובים ואזורים כבעלי עדיפות לאומית (להלן - **החלטת העדיפות הלאומית**), נקבע כי היישובים שבתייהם, כולם או חלקם, נמצאים בטווח של עד 2 ק"מ מהגבול עם מדינות שאין להן הסכם שלום עם מדינת ישראל או מגדר המערכת סביב רצועת עזה (להלן - **יישובים צמודי גדר**), הם בעלי עדיפות לאומית, בהתבסס על שיקולים של תכנון הפריסה של האוכלוסייה (סעיף 151(ב)(3) לחוק) ומיקומו הגיאוגרפי של האזור או היישוב (סעיף 151(ב)(4) לחוק). בנוסף, בהחלטת העדיפות הלאומית הוגדרה קבוצת היישובים שלעיל כקבוצה נפרדת, המאפשרת לתת להם הטבות מטעם זה לבדו, על בסיס קביעתם המובחנת, בשים לב לתכלית קביעתם הנפרדת. יוער, כי הגדרות אלו זהות להגדרות שנקבעו בהחלטת ממשלה מס' 667 מיום 4.8.2013, כפי שתוקנה בהחלטת ממשלה מס' 2155 מיום 11.12.2016.
6. בהצעת ההחלטה דנן נכללים כאמור היישובים העירוניים קריית שמונה, שלומי ומטולה, הממוקמים בצמידות לגבול עם לבנון, שהם היישובים העירוניים צמודי הגדר היחידים שלא נכללו בתכנית פיתוח ייעודית, וזאת על בסיס השיקולים דלעיל, שאליהם מצטרף השיקול שעניינו הצורך בצמצום פערים בין האזור או היישוב לבין אזורים או יישובים אחרים (סעיף 151(ב)(5) לחוק).

היועצת המשפטית

7. בהצעת ההחלטה פורטו הנימוקים לקביעת היישובים העירוניים צמודי הגדר כאזור עדיפות לאומית נפרד, מתוך כלל היישובים צמודי הגדר. זאת, בהתחשב במאפייניהם הנבדלים ממאפייני היישובים במועצות האזוריות שהם צמודי גדר, וכן בהתחשב בכך שיתר היישובים העירוניים צמודי הגדר נכללו בתוכניות אחרות, כמפורט בהצעה. כך, הובהר בדברי ההסבר כי בישראל 41 יישובים צמודי גדר. הממשלה אישרה בשנים האחרונות מספר החלטות ממשלה עבור 12 יישובים מתוכם ועל כן אינם באים בגדרה של הצעה זו - החלטה מס' 2017 מיום 21.9.2014 והחלטה מס' 2156 מיום 11.12.2016 ביחס לעיר שדרות ו-9 יישובים במועצות האזוריות שבעוטף עזה; החלטת ממשלה מס' 1052 מיום 15.12.2013 ביחס ליישובים הדרוזיים ברמת הגולן, ובהם גם היישוב מגידל שמש, שנכלל ברשימת היישובים צמודי הגדר. החלטה זו מתייחסת לשנים 2014-2017; והחלטת ממשלה מס' 922 מיום 30.12.2015 המתייחסת לאוכלוסיית המיעוטים, ובין היתר ליישוב ע'גיר, שנכלל ברשימת היישובים צמודי הגדר. החלטה זו מתייחסת לשנים 2016-2020. החלטות אלו מעניקות הטבות וכלי סיוע בתחומים דומים לאלו שמוצע להעניק ליישובי החלטה זו, כגון בתחומי הבינוי, התחבורה, הסיוע לרשות המקומית, הכלכלה והתעסוקה, הבריאות, החינוך והתרבות, והכל בהתאם לצרכי היישובים ולמטרות ההחלטות כפי שהוגדרו בפרק העדיפות הלאומית שלהן. גם מבחינה תוצאתית נמצא כי קיימת שוויוניות בין היקף ההשקעה שניתנה ליישובים שדרות, ע'גיר ומגידל שמש לבין היישובים שבהצעה זו. בהתחשב בכך שהתקציבים למתן הטבות מוגבלים, והואיל ושלוש היישובים דלעיל קיבלו הטבות בהתאם למאפיינים ולצרכים הייחודיים שלהם, מיקוד ההחלטה ביישובים שבהצעה זו הוא מידתי וסביר בנסיבות הענין. יובהר, כי חוות דעת זו מבוססת על ההנחה שהמשרד לשיטוף פעולה אזורי מרכז עבודת מטה להכנת טיוטת הצעת מחליטים ביחס לתכנית רב-שנתית לפיתוח ולהעצמה של היישובים הדרוזיים ברמת הגולן לשנים 2018-2021, שעתידיה לכלול ביחס ליישוב מגידל שמש הטבות בתחומים דומים לאלו שניתנו לו בהחלטה מס' 1052, ושהחלטה כאמור תאושר על ידי הממשלה. בהצעה הובאו הנתונים התומכים הנוגעים לעניין.
8. סעיף 152 לחוק קובע, בין היתר, כי הממשלה רשאית להחליט על מתן הטבות לאזור עדיפות לאומית בתחומי הפעילות השונים של הממשלה, ובמסגרת זו תחליט בדבר סוג ההטבות שיינתנו לאותו אזור, הדרכים או האמצעים למתן ההטבות, התקופה שבה יינתנו ההטבות ואמות המידה לנתינתן, והכל באופן ההולם את נסיבות העניין. כמו כן, הסעיף קובע כי התחומים שבהם יינתנו הטבות לאזורי עדיפות לאומית לפי סעיף זה וכן סוגי ההטבות, הדרכים, האמצעים ואמות המידה לנתינתן והתקופות שבהן יינתנו, יכול שיהיו שונים לגבי אזורי עדיפות לאומית שונים.
9. בהצעת ההחלטה נקבעו כלי הסיוע הנוספים שיופעלו בקרית שמונה, שלומי ומטולה, ואשר, כאמור בה, נקבעו באופן העולה בקנה אחד עם מטרות הצעת ההחלטה. כאמור בהצעת ההחלטה, יצוין כי חלק מתחומי התכנית אינם כלולים בנושאים המפורטים בהחלטת העדיפות הלאומית (בריאות, בט"פ), אך תכנם ופעילותם נמצאים בהלימה עם מטרות התכנית ועם השיקולים העומדים בבסיס ההצעה, כאמור לעיל. הואיל וההטבות מובאות לאישורה של הממשלה ממילא במסגרת הצעת ההחלטה, אין מניעה משפטית להרחבת תחומי הפעילות כאמור, מעבר לאלו שייקבעו בהחלטת העדיפות הלאומית. חלק מרכיבי ההצעה נוגעים לשלושת היישובים הנכללים בה, ואחרים נוגעים ליישובים ספציפיים מתוכם, הכל על פי השיקולים המקצועיים הרלוונטיים לעניין.
10. יצוין כי כל היישובים המנויים בהצעת ההחלטה נכללו גם בהחלטה מס' 2262 מיום 8.1.2017 (להלן - **החלטה 2262**), בנושא פיתוח כלכלי של מחוז צפון וצעדים משלימים לעיר חיפה, שמטרתה פיתוח כלכלי-

היועצת המשפטית

אסטרטגי לכל מחוז צפון ולעיר חיפה, העוסקת, בין היתר, בפיתוח מנועי צמיחה בתחום הפיתוח הכלכלי, פיתוח ההון האנושי על ידי חינוך והשכלה גבוהה, פיתוח תשתיות תחבורה ופיתוח שירותים ציבוריים ושירותים חברתיים. הצעת ההחלטה דן, שמטרתה פיתוח היישובים העירוניים צמודי הגדר ועידוד צמיחתם, היא הצעה משלימה להחלטה 2262, ומתמקדת בעיקר בנושאי תכנון, תשתיות, פיתוח ובינוי של שכונות חדשות וותיקות ומתן מענים לחיזוק הרשות המוניציפלית. יוער, כי חלק מסעיפי ההצעה דן מגדירים את חלקם התקציבי של היישובים הנכללים בה מתוך הסך הכולל שהוקצה לכלל היישובים בהחלטה 2262 בנושאים שונים. סעיפים אחרים בהצעה דן משלימים תהליך שהחל בהחלטה 2262, או ממשיכים הטבות שניתנו בהחלטה 2262 ואשר צפויות להסתיים לפני סיום ההצעה דן.

11. כפי שהובהר גם בדברי ההסבר, הצעת ההחלטה, על כל כלי הסיוע המוצעים בה, מובאת לאישור הממשלה לאחר קיום עבודת מטה מקיפה מול הגורמים המקצועיים במשרדי הממשלה הרלוונטיים, ובאישור היועצים המשפטיים של כל אחד ממשרדים אלה.

12. ביישום ההחלטה יקבלו המשרדים הרלוונטיים, על פי הנדרש בנסיבות העניין, ליווי משפטי מהיועצים המשפטיים של משרדיהם, תוך יישום הוראות דין ספציפיות הרלוונטיות על פי העניין.

מימושם של כלי הסיוע על ידי משרדי הממשלה השונים ייעשה בכפוף להוראות כל דין החל על העניין, ובכלל זה, בהקשרים הרלוונטיים, חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, דיני התכנון והבניה, חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 ותקנותיו, והוראות הדין והחשכ"ל בכל הנוגע לתמיכות (כאמור בסעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, אם מדובר בתמיכות למוסדות ציבור, ובהוראות התכ"מ בנושא, אם מדובר בתמיכות ליחידים או לגופים אחרים).

13. יצוין כי בהצעה נקבעו מראש התקופות ליישום כלי הסיוע המפורטים בה, כאשר התקופה המירבית עומדת על חמש שנים ביחס לחלק מהסעיפים. סעיף 153 לחוק קובע הוראות ומגבלות לעניין ביטול החלטה בדבר אזורי עדיפות לאומית או הפחתת הטבות לפיה, אולם נראה כי מגבלות וסייגים אלו אינם חלים מקום שבו החלטה נקבעה לכתחילה לפרק זמן מוגדר, באופן שיש בו משום קביעה מראש של מועד סיום ההכרזה וההטבות. במצב דברים זה ההחלטה תבוא לכלל סיום במועד שנקבע לכתחילה בהחלטת הממשלה.

14. סעיף 154 לחוק קובע כי החלטה על אזור עדיפות לאומית שקיבלה הממשלה לפי סעיף 151 לחוק תובא לדיון בממשלה בכל שלוש שנים, אם לא פג תוקפה קודם לכן. במסגרת הדיון צריך שיוצגו לפני הממשלה אופן ביצועה של ההחלטה וההתקדמות בהשגת מטרותיה, לרבות ההטבות שניתנו מכוחה. בידי הממשלה לבחון את הצורך בשינוי ההחלטה או בביטולה בהתאם להוראות החוק.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בשים לב לאמור לעיל בפרק ההיבטים המשפטיים, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים, בכפוף לאישור החלטת העדיפות הלאומית על ידי הממשלה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

טיוטת הצעת ההחלטה הועברה להתייחסות היועצים המשפטיים הרלוונטיים ביום 29.1.2018 וביום 4.2.2018. נוסח מעודכן של ההצעה נשלח ליועצים המשפטיים ביום 8.2.2018. ההערות שהתקבלו בהיבטים המשפטיים

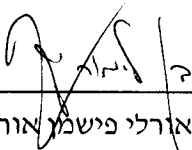

היועצת המשפטית

הוטמעו בנוסח. היועץ המשפטי של משרד האוצר מוסר כי לאור הכרעת היועץ המשפטי לממשלה, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

עמדת היועצים המשפטיים של המשרדים שהשרים העומדים בראשם מגישים את הצעת ההחלטה:

בשים לב לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

אורלי פישמן אורן, עו"ד
סגנית בכירה ליועצת המשפטית